

Vergaderjaar 1984–1985

18 826 (R 1275)

Wijziging van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, houdende losmaking van Aruba uit het Staatsverband van de Nederlandse Antillen

B

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Aan de Koningin

’s-Gravenhage, 8 november 1984

Bij Kabinetsmissive van 5 oktober 1984, no. 52, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister voor Nederlands-Antilliaanse Zaken, mede namens de minister-president en de Minister van Binnenlandse Zaken, bij de Raad van State van het Koninkrijk ter overweging aanhangig gemaakt een voorstel van rijkswet met memorie van toelichting tot wijziging van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, houdende losmaking van Aruba uit het Staatsverband van de Nederlandse Antillen.

1. Artikel 1, onder A.

De nieuwe preambule zegt dat de drie landen «op 29 december 1954» uit vrije wil verklaard hebben de nieuwe rechtsorde te aanvaarden. Dit is evenwel niet juist.

29 December 1954 is de datum waarop ingevolge het koninklijk besluit van 15 december 1954 (Stb. 596) de afkondiging van het Statuut moest plaatsvinden, maar het Statuut, zoals het voor 15 december 1954 vastgesteld is, vermeldt reeds in de preambule dat de drie landen verklaard «hebben».

Een juistere benadering lijkt het, aan te nemen dat elk van de drie landen verklaard heeft de nieuwe rechtsorde te aanvaarden op de dag waarop het Statuut aldaar aanvaard of goedgekeurd is.

Hiervan uitgaande zouden in artikel 1, onder A, de woorden «op 29 december 1954» vervangen moeten worden door: onderscheidenlijk op 28 oktober 1954, 9 september 1954 en 26 augustus 1954.

Naar de mening van de Raad van State van het Koninkrijk kan evenwel ook volstaan worden met een vervanging van de woorden «op 29 december 1954» door: in 1954.

2. Artikel 1, onder B.

Terwijl in artikel 1, onder B, sub 1 tot en met 4, steeds de begrippen «Suriname» en «de Nederlandse Antillen» vervangen worden door «de Nederlandse Antillen» en «Aruba» is in dezelfde bepaling, sub 5, volstaan met het vervallen van de woorden «Suriname of». Dientengevolge worden in artikel 57 van het Statuut wel de woorden «de Nederlandse Antillen» gehandhaafd doch wordt daarin – in tegenstelling tot alle overige in artikel 1, onder B, van het ontwerp van rijkswet genoemde Statuutsbepalingen – geen gewag gemaakt van Aruba.

Een verklaring voor dit verschil mist de Raad in de memorie van toelichting.

3. Artikel 1, onder C en K.

De hier aan de orde zijnde artikelen 9 en 47 van het Statuut hebben betrekking op de eed, af te leggen

door de gevolmachtigde minister onderscheidenlijk door de ministers en de leden van het vertegenwoordigende lichaam in de landen. De voorgestelde wijzigingen zijn tweërlei: zij betreffen het uitdrukkelijk vermelden van de belofte naast de eed en het vervangen van «trouw aan de Koning en het Statuut» door «trouw aan het Statuut».

De memorie van toelichting bevat, voor wat dit laatste betreft, een tweetal korte passages, namelijk bij de toelichting op artikel 1, onder C, en in de laatste alinea van het algemene gedeelte. Op de eerstgenoemde plaats is vermeld dat beoogd is «een onderling consistente regeling mogelijk te maken van de onderscheidene eden c.q. beloften die zijn voorgeschreven op grond van het Statuut en de Grondwet». In het algemene gedeelte is te lezen: «Tevens worden enkele wijzigingen ter aanpassing van het Statuut aan de herziene Grondwet voorgesteld. Deze aanpassingen zijn beperkt tot wijzigingen die noodzakelijk zijn.»

Gelet op de doelstelling van de voorgenomen wijziging van het Statuut acht de Raad deze beperking tot noodzakelijke wijzigingen een juist uitgangspunt. Het college heeft daarbij in het bijzonder ook het oog op de wenselijkheid een spoedige voortgang van dit ontwerp te bevorderen.

4. Uit de memorie van toelichting is de Raad niet gebleken dat hier sprake is van een noodzaak tot wijziging van het Statuut. Het college merkt op dat de regering bij twee eerdere gelegenheden uitdrukkelijk vermeld heeft dat de grondwetsherziening geen andere wijzigingen van het Statuut noodzakelijk maakt dan op het punt van de verkiezingen, artikel 46 van het Statuut (kamerstuk 16905 enz., nr. 47a, blz. 9, eerste alinea; kamerstuk 17263 (R1200), nr. 7, eerste alinea). Voorts is noch in de toelichting op artikel 49 van de nieuwe Grondwet noch bij de parlementaire behandeling daarvan een noodzaak tot aanpassing van artikel 47 van het Statuut gesteld.

Een noodzaak tot wijziging kan voorshands evenmin ontleend worden aan het oogmerk van een onderling consistente regeling. Ingevolge het tot de Grondwet behorende additionele artikel XII is immers nog steeds artikel 86 van de Grondwet van 1972 van kracht, waarin gesproken wordt van «getrouwheid aan de Koning en aan de Grondwet».

5. Voor een redactionele kanttekening moge het college verwijzen naar de bij het advies behorende bijlage.

De Raad van State van het Koninkrijk geeft U in overweging het ontwerp van rijkswet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal en aan het vertegenwoordigend lichaam van de Nederlandse Antillen, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De Vice-President
van de Raad van State van het
Koninkrijk,
W. Scholten

Redactionele kanttekening, behorende bij het advies van de Raad van State van het Koninkrijk van 8 november 1984

In het ontwerp van rijkswet ware het eerste artikel aan te duiden als:
Artikel I.